

Priekšvārds

Pēc ilgāka laika krājums *Mūzikas akadēmijas raksti* pievēršas fundamentāliem mūzikas teorijas jautājumiem. **Georga Pelēča** publikācija *Kontrapunkta daudzveidības fenomens kā polifonijas mācības pamats* ievada sadaļu *Mūzikas teorija un analīze*; vienlaikus šis pētījums iecerēts kā sākums rakstu sērijai, kas tiks turpināta nākošajos krājumos. Autors izvirza mērķi radīt pamatus polifonijas mācībai kā noteiktu teorētisko uzskatu sistēmai, kurā sava vieta ir jaunai terminoloģijai – argumentētā izklāstā Pelēcis norāda uz problēmām vairāku līdzšinējo polifonijas pamatterminu izpratnē. Vai autora piedāvātās novitātes ieiesies aprītē, vai arī paliks vien interesantas, pārdomas raisošas intelektuālās rotaļas ietvaros (kas tomēr arī nav maz)? Atbildi uz šo jautājumu sniegs vienīgi laiks.

Ilonas Būdenieces pētījums *Žanrs Andra Dzenīša instrumentālmūzikā* veltīts vienam no mūsdienu aktīvākajiem vidējās paaudzes latviešu komponistiem. Autores uzmanības lokā, līdzīgi kā viņas promocijas darbā, ir dažādu žanra zīmju izpēte; tā rosina jaunas atziņas gan par Dzenīša mūzikas stilu, gan arī par klasisko žanru un liber- (jeb brīvo) žanru interpretācijas tendencēm 21. gadsimta skaņdarbos.

Laikmetīgajiem procesiem, bet jau gluži citā rakursā, veltīts arī rubrikā *Mūzikas psiholoģija* iekļautais **Džekina Pousona** (*Jachin Pousson*) pētījums *Brain-Computer Music Interfacing – Current Approaches and Prospects* (“Smadzeņu-datora saskarne: laikmetīgās pieejas un perspektīvas”). Autors pievēršas tēmai, kas jauno datortehnoloģiju iespaidā guvusi aktualitāti tieši 21. gadsimtā. Pousons raksturo iespējas izmantot smadzeņu-datora saskarni dažādās ar mūziku saistītās jomās (komponēšanā, mūzikas teorijā un apmācībā), un viņa raksts uztverams kā pirmais pētnieciskais pieteikums tēmai, ko autors padziļināti izstrādā savā promocijas darbā.

Krājuma plašākā sadaļa ir rubrika *Dejas un mūzikas vēsture*. Tās pirmais raksts – **Valdas Vidzemnieces** pētījums *Ieskats Latvijas modernās dejas vēsturē: Annas Kerē plastisko deju skola (1924–1937)* – veltīts dejojājam un dejas pedagoģei, kuras vārds mūsdienās ir nepelnīti piemirsts. Līdzās Kerē radošās biogrāfijas zīmīgāko notikumu izklāstam raksts padziļina priekšstatus par Latvijas modernās dejas attīstības gaitu un tās saikni ar pasaules norisēm.

Alberta Rokpeļņa pētījums *Alfrēds Vinters (1908–1976): radošās darbības profils 20. gadsimta 30. gados* ir veltīts vienai no ievērojamākajām personībām latviešu šlāgermūzikas vēsturē. Vintera darbība ir izpētes vērtā dažādos aspektos; šajā rakstā uzmanības centrā ir gan viņa daudzo skaņdarbu autorības problēma, gan šlāgeru saikne ar mūzikas publicistikā bieži diskutēto *latviskuma* tēmu; fiksējot tā izpausmes, autors sniedz arī plašāku ieskatu šlāģera jēdziena dažādās interpretācijās.

Divus turpmākos rakstus vieno dziesmu svētku tematika. **Ēvalds Daugulis** (*Latgales dziesmu svētki: hronoloģijas aspekts*) piedāvā visaptverošu skatu uz Latgales dziesmu svētkiem, analizējot gan to vēsturisko fonu, gan atsevišķu svētku raksturiezīmes – repertuāra tendences, dalībnieku loku, mūzikas kritiķu atsauksmes. Balstoties uz veikto izpēti, piedāvāta arī jauna svētku numerācija (līdzšinējās publikācijās par šo tēmu bieži ir sastopamas nekonsekvences un pretrunas). Savukārt **Sergejs Kruks** (*The Nation that Sings: Choirs and Social Action in Soviet Latvia / “Dziedātājtauta: kori un sociālā rīcība Padomju Latvijā”*) pēta koru kustību un tās saikni ar Vispārējiem Dziesmu svētkiem padomju laikā. Izmantojot plašu Latvijas Valsts arhīva materiālu klāstu, autors polemizē ar jau iesakņojušos, vispāratzītu skatījumu uz dziesmu svētkiem kā galvenokārt pašu potenciālo dziedātāju iniciētu kustību un latviskās identitātes būtisku sastāvdaļu. Kruka paustās atziņas varētu kļūt par impulsu diskusijai, kas rosinātu dziesmu svētku sociālā un vēsturiskā konteksta daudzpusīgu izzināšanu.

Krājumu noslēdz muzikoloģes un komponistes **Mārītes Dombrovskas** raksts *In memoriam Pēteris Plakidis*. Autore – Plakida kompozīcijas klases absolvente – veltījusi šo publikāciju sava bijušā pedagoga piemiņai. Balstoties uz plašu interviju klāstu, arhīva materiāliem un mūzikas kritikas liecībām, Dombrovskas sniedz ieskatu Pētera Plakida mūzikā, personībā un tās recepcijā. Daudzas rakstā paustās atziņas būs labs palīgs visiem šī komponista daiļrades interesentiem un arī nākotnes muzikologiem – Plakida mūzikas pētniekiem.

Krājuma sastādītāja
Dr. Baiba Jaunslaviete

Preface

After some time, the collection *Mūzikas akadēmijas raksti* ("Music Academy Articles") returns to fundamental questions of music theory: these are developed in **Georgs Pelēcis'** research paper *Kontrapunkta daudzveidības fenomēns kā polifonijas mācības pamats* ("The Phenomenon of Contrapuntal Multiplicity as a Basis of Contrapuntal Teaching"). This publication is the introduction to the section *Mūzikas teorija un analīze* ("Music Theory and Analysis"), and, at the same time, is the first in a series of writings that we hope to continue in future collections. The author presents his goal of creating a foundation for contrapuntal teaching as a defined theoretical system, and one that has a place for new terminology – in the development of his justification, Pelēcis points out problems of the fundamental terminology in counterpoint up until now. It remains to be seen whether the author's offered new suggestions will be widely accepted, or perhaps they will stay as interesting, thought provoking intellectual challenges (which also deserve attention).

Iloņa Būdeniece, in her research paper *Žanrs Andra Dzenīša instrumentālmūzikā* ("Genre in the Instrumental Music by Andris Dzenītis") turns to one of the most active Latvian composers of the middle generation. The focus of the author's attention, much like in her doctoral thesis, is the research of varied genre indicators; these inspire new findings regarding Dzenītis' musical style, as well as the interpretations of classical genres and the so called libergenres (free genres) in 21st century compositions.

The section *Mūzikas psiholoģija* ("Music Psychology") includes **Jachin Pousson's** research paper *Brain-Computer Music Interfacing – Current Approaches and Prospects*. This author also discusses contemporary processes, but from a completely different perspective. Pousson examines a theme that, thanks to developments in computer technology, has become topical in the 21st century. He characterises the opportunities of using brain and computer links in various music fields (composing, music theory, and teaching), and his paper can be considered as the first announcement of the research theme which the author is developing further in his doctoral work.

The broadest section of this collection has the title *Dejas un mūzikas vēsture* ("Dance and Music History"). The first writing – **Valda Vidzemniece's** research paper *Ieskats Latvijas modernās dejas vēsturē: Annas Kerē plastisko deju skola (1924–1937)* ("An Insight into the History of Modern Dance in Latvia: Anna Kerré's School of Plastic Dances (1924–1937)") is dedicated to the dancer and dance teacher whose name has been undeservedly forgotten today. Along with the most significant events in Kerré's creative biography, the paper

provides a deeper analysis of the development of Latvian modern dance and its link to world events.

Alberts Rokpelnis' research paper *Alfrēds Vinters (1908–1976): radošās darbības profils 20. gadsimta 30. gados* (“Alfrēds Vinters (1908–1976): An Artistic Profile of a 1930s Musician”) is dedicated to one of the most notable personalities in Latvian ‘schlager’ music history. Vinters’ work is worthy of research for many reasons; the focus of this paper is the question of the authorship of many of his songs, as well as the links of ‘schlager’ to the frequently discussed theme of ‘Latvianness’ in music reviews; the author also offers a broader look of the varied interpretations of the concept of ‘schlager’.

The two further research papers are united by the theme of the Song Celebration. **Ēvalds Daugulis** (*Latgales dziesmu svētki: hronoloģijas aspekts / “Song Celebrations in Latgale: The Aspect of Chronology”*) offers an overall view of the Song Celebration in Latgale, analysing both the historical background as well as the characteristics of particular events – repertoire tendencies, participants, scope, and the feedback from music critics. Based on existing research, a new numeration of the Celebrations is offered (in publications up until now, there have often been inconsistencies and contradictory information). On the other hand, **Sergei Kruk** (*The Nation that Sings: Choirs and Social Action in Soviet Latvia*) researches the choir movement and its link to the overall Song Celebration during the Soviet period. Using the wide array of materials in the Latvian State Archives, the author challenges the existing, widely accepted view of the Song Celebration as mainly being a movement initiated by potential singers themselves and a vital part of Latvian identity. Kruks’ expressed conclusions could be considered a potential discussion topic, which could inspire a broader study of the Song Celebration in a sociohistorical context.

The collection concludes with musicologist and composer **Mārīte Dombrovska's** paper *In Memoriam Pēteris Plakidis*. The author, who graduated Plakidis’ composition class, dedicates her article to the memory of her former teacher. Based on a large number of interviews, Dombrovska provides insight into Pēteris Plakidis’ music, personality, and its reception. Many of the conclusions of this research will be helpful for other musicologists, as this composer’s work deserves further detailed research.

Publication editor Dr. Baiba Jaunslaviete